

Ivan Kristoffersen

Tidligere sjefredaktør i Nordlys

Folkehelsa?

Hva er den norske folkehelsa best tjent med: Lange reiser i buss og bil, avsjelet og uten tanker for fellesskapet, drevet fram av teften for billig kjøtt og brennevin? Eller på den annen side en tilværelse i engasjement og spenning for vitale samfunnsspørsmål som stiller menneskeheten overfor viktige valg i livet?

Uten å gjøre krav på kompetanse på områder som gjelder hjerte, nyrer, mave og ikke minst hjerne, vil mange av oss antyde det siste. Engasjement i fellesskap og samfunn funker bedre enn et flyktig kameratskap foran ferskvaredisker og i køer på systemolaget. Riktignok kan billige matvarer og god vin også være et godt bidrag til trivsel og våre felles harry-opplevelser. En av de store folkevandringer i vår tid dreier seg nettopp om det. Nordmenn drar til Strømstad og trækker ned polet og ferskvarebutikkene. Svenskene trekker til Danmark med spesialkonstruerte trillebårer som de frakter ølkassene på. Hva gjør danskene? De kjører de slakke bakkene i sørlige Jylland og ender som regel opp i Flensburg. Der lokker tyskerne med flytende og fast føde til priser som minner om dumping, selv sammenlignet med billige danske alkoholvarer. Nå vil regjeringen i København senke avgiften på sprit og øl for å demme opp for grensehandelen.

Har vi hørt den før? Med all respekt for

gamle solide ekkolyder som lyder fra land til land, er det med spenning vi konstaterer at en ny EU-debatt er på vei for å overta folkesjela. Ingenting engasjerer folk flest mer enn EU-debatter. Den får engasjement og spenning til å ile gjennom kroppene. Folk flytter seg fra TV-apparatene. De får lyst til å si sin mening. Tusener skriver i lokalavisen og miraklet skjer: Enkelte går også på politiske møter. Den gamle og velbrukte folkesporten om EU-saken er på vei inn i samfunnet for tredje gang. La oss tro at den kan gi noen av de gode, gamle klangbunnene i fedrelandet slik mange av oss husker det fra 1972 og 1994. La oss også tro at det tjener folkehelsa.

Den gang gikk folk opp og ned på barrikadene. Folk følte seg betydningsfulle fordi de hadde meninger som de torde hevde, ofte stikk i strid med mennesker som omga seg med lange akademiske titler. Argumenter som ble brukt mot, kunne endevendes og brukes for tanken om norsk medlemskap. Det fantes ingen fasit med unntak av sterke meninger som ble slynget mellom mennesker, ofte mellom far og sønn, datter og mor. Fellesskapet fikk en ny utfordring av internasjonale og nasjonale trender som skulle måles mot våre egne verdier. Det stilte krav til samhold og holdbarhet over alt i samfunnet.

Uenigheten lød som en fanfare for folk

på arbeidsplassene, på møtene og ved midtidsbordene. Men sjelden kom det til åpne slagsmål. Snarere fikk blodomløp og hjerneaktivitet nye omdreiningar i de heftige replikkernes kappløp. Dessuten skjedde noe som mange mennesker har særdeles godt av. Noen ganger i livet, uansett alder og kjønn, skal menneskene se på sine egne meninger og holdninger og måle dem i forholdet til en samtid som endrer seg voldsomt. Dette som vi kan kalle intellektets loftsrydding, kan i beste fall bidra til allmenn foryngelse, i verste fall til forfall og stagnasjon hvis alt blir ved det gamle.

Mange frykter en ny EU-debatt. Det trenger vi ikke. Vi skal være trygge på at den slags debatter er særnorske og av godt, gammelt merke. Folk kan gjerne kaste seg opp til å være autoriteter og forlange lydighet og respekt for lange enetaler. Men de risikerer i så fall å bli revet ned av samfunnets pidestaller, avbrutt og motsagt av folk i kjeledress uten store akademiske porteføljer. EU-debatter er demokratiutfoldelsens store triumf i vår tid. Og hva folkehelsa angår: EU-debatter gjør i hvert fall ikke folk fetere.

Ivan Kristoffersen

Kunsten å være lege ...

«Jeg vet ikke hvordan den 3. verdenskrig vil se ut, men jeg vet at den neste vil bli utkjempet med treklubber.»

Albert Einstein

I neste nummer:

- Tuberkulose
- Dysmorfofobi
- Forbruk av psykofarmaka
- Carotisstenose